

T. M. Bilosnić: Odisejeve pjesme / Krilati kozorog ili ponoćne prijateljice

Kada sam neki dan u pošti dobio dvije, rukopisno posvećene, knjige poezije Tomislava Marijana Bilosnića, u sjećanju mi je zamirisao ex-jugoslavenski ekvivalent čajnoga kolačića Marcela Prousta. Ali s, kako bi to rekao Borben Vladović, memorijskom bojom željeznog oksida: davalo je na srp i čekić. No, više od sjećajnih otvarača memorije, u prostorima reminisciranja osjetio se specifičan žanrovski spoj - spoj obično nespojivoga: intimističkog sentimentalizma i autoriteta. Preciznije rečeno, za Bilosnića svojstvenoga načina obraćanja autoritetu.

Jer, kako se danas, u knjizi "Odisejeve pjesme" pjesnik obraća Nerudi, Poundu, Homeru, Katulu... i samome sebi, davne i dekretom državotvorne memorije izbrisane iz kolektivnoga sjećanja mlade nacije 1980., točnije u onom strašnom času svibnja, Tomislav se Marijan obratio tada friško mrtvom kumrovečkom besmtrniku, Joži Brozu. U prigodnici naslovljenoj »Bilješke za pjesme o Brozu« koja je popratila kolektivni grč koji je svoj medijski vrhunac otplakao u epohalnoj stanci nepogodom elementarno pogođene utakmice »Hajduk« - »Crvena zvezda«, tadašnji omladinac Bilosnić suzama se Šurjaka i družine pridružio sljedećim stihovima: »Onaj kojega štujemo, Broz / nas je uvjerio da smo potrebni...«

U intimističko-socijalističkoj ojkalici otisnutoj u riječkome »Valu« itekako su se dali naslutiti puti lirskoga intimizma koji je od dječaka u sjeni Broza prerastao u zrelog čovjeka u sjeni vrbe, koji je već tada znao da »čovjek ne može umrijeti« i da ne može umrijeti »ona krv u njemun / što nam saopćiva radost između bitaka«. Od, kako je to napisao davne osamdesete, vijeka »kojemu

se obratio Broz/ nazivajući ga ljudskim imenom / preobražaja« dakle, od službene narikače socijalizma s ljudskim licem, nalogom preobražaja, Bilosnić se premetnuo u iskusnoga lirskog intimistu, čiji su lirizam i leksički repertoar ostali nepromijenjeni usprkos smrti jedne i buđenju iz hibernacije druge nacije.

Pa kaže: »Proglasiše me mrtvim, a ti oživi muškarca/ kojega zaboraviše ispružena na ljetnoj dugi/ kao zmija što sakriva svoj trag«. Trag kojega, Tomislav Marijan ne sakriva niti ga sakrivati treba: trag vjernosti izvantekstualnoj inspiraciji, trag neuništovoga modernizma, trag vjernosti samome sebi koji se jedini na putu povijesti u slova, ne mijenja.

U pjesmi za čiji prvi stih odgovara Tung Lui Fan, Bilosnić nastavlja ostvarivati prokušani izraz: »...ja kopnim, nestajem, u ovu lađu kao u lijes položen...« i tako motiv neumrle smrti rođen u trenutku odlaska Druga i Vođe Broza, kao Haron, prenosi u jedan novi svijet: svijet novog intimizma.

Uz knjigu "Odisejeve pjesme" poštar me je podario i knjigom s naslovom koji je disjunkcija: »Krilati kozorog ili ponoćne prijateljice« boja željeznog oskida srpa & čekića tek se naoko prepiturala u boju jantara koja se sljubljuje sa »zadržanom kaotičnom repaticom« (repatica u kaosu, što je to: je li to zvjezdana hobotnica, ili se sa svemirom posvadio Tesla iz Smiljana, pa svodom šara male Steve Hawkinge, tko će ga znati...). Kako zadržati kaos običnom je čovjeku nepoznato, ali pjesniku to očito nije tajna. Kaos se, između ostaloga, zadržava poezijom. Zato nam i trebaju pjesnici u teška i olovna vremena. Jer tko će nam, ako neće oni, zadržati kaos vukući ga za rep repatice kao kakva nepoćudna osla...

Da se, smrću nekoliko ideologija usprkos, nije odrekao ljepote svibnja u kojem je Tito i izašao iz vječnosti i u nju vratio, TMB potvrđuje u pjesmi »Ždralovi prelijeću plavet« u kojoj se, u danu-kao-munji, lirski subjekt nježna spola, priprema »za svibanjsku noć...« Da li je riječ o 25. svibju, ili o kobnom četvrtom, znao bi pomno odabrani astrolog, ali to je za ljepotu ovih pjesama malo važno: važna je njihova postojanost i otpornost na vrijeme.

Pjesnička se istina ne obraća trenutku: obraća se vječnosti, jer, kako se o tome u kulturalnoj parafrazi izrazio bakarski haiku pjesnik Ante M. »u umjetnosti sadašnjost je vječnost«. I nije

važno umire li se ili rađa velikan poput Tita koji u pauzi bitaka »saopćiva«, ili se u odrazu pupka žene spremne na sve pa i na pauzu bitka, zrcali zavičaj... važno je da se u svakom stihu rađa zvijezda. I nevažno je znati je li ona crvena kao što je bila osamdesetih, ili je sjajna kao što je sada, desetih ili nultih... važno je da nam je dala pjesnika što Tomislav Marijan Bilosnić zacijelo jeste. Želimo mu mirno more i uzburkane rime, kao što njegovim inspiracijama, od Tita do Krkleca, želimo laku zemlju.

Dr. sc. Nikola Petković

Dostavljeno: Nikola Šimić Tonin

20.02.2019.g.

PR

DIOGEN pro kultura

<http://www.diogenpro.com>